

แบบรายการประกอบคำขอประเมินผลงาน

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

เรื่อง

สถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

ของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ในเขต 7

ของ

นางจุรีภรณ์ คุณแก้ว

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ ระดับ ปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ 1245

กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานี กรมอนามัย

เพื่อขออนุมัติตัวบุคคลแต่งตั้งให้ดำรง

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ระดับ ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ 1245

กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานี กรมอนามัย

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงานเรื่อง สถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ในเขต 7
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2550 – กันยายน 2551
3. สัดส่วนของผลงาน ในส่วนที่ตนเองปฏิบัติ 80 %
4. ผู้ร่วมจัดทำผลงาน นาง ไฉไล ช่างคำ 20 %
5. บทคัดย่อ

การศึกษารั้วนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและการออก เทศบัญญัติของเทศบาลเกี่ยวกับกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาลในเขต 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล จำนวน 11 แห่ง และสถานบริการแต่งผมเสริมสวย จำนวน 490 ร้าน ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี , จังหวัดอำนาจเจริญ, จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ , จังหวัดมุกดาหาร , จังหวัดสกลนคร , จังหวัดนครพนม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสำรวจข้อมูลการดำเนินงานสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาลและแบบสำรวจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลมีการออกเทศบัญญัติเกี่ยวกับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 90.90 มีการจัดอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 45.45 มีการออกรับรองมาตรฐานให้กับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 9.09 ส่วนมากเจ้าของร้านเป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.14 มีอายุอยู่ระหว่างอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 45.91 ส่วนใหญ่จบชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 47.55 มีระยะเวลาเปิดดำเนินการมากกว่า 6 ปี ร้อยละ 34.1 ส่วนขนาดของร้านเป็นร้านขนาดเล็ก ร้อยละ 90.1 ให้บริการสำหรับสุภาพสตรี ร้อยละ 58.0 ส่วนแหล่งความรู้เกี่ยวกับสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผมเสริมสวยส่วนใหญ่ได้รับจากหนังสือ นิตยสารต่างๆ ร้อยละ 63.3

ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพพื้น/ผนัง/เพดาน มีสภาพดี ทำความสะอาดง่าย ร้อยละ 93.06 และหน้าต่าง/ประตูชั้นบันได/ราวบันได สภาพดี สะอาด มีการกำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน ร้อยละ 95.51 ร้อยละ 86.53 แสงสว่างภายในร้านเพียงพอ ร้อยละ 98.57 และภายในร้านมีเครื่องปรับอากาศ ร้อยละ 17.3 และมีการล้างทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศทุก 2 สัปดาห์ ร้อยละ 58.82 การจัดการขยะ มีการคัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะอันตราย ร้อยละ 76.9 มีการใช้ใบมีดโกนครั้งเดียวแล้วทิ้งและกำจัดถูกวิธี ร้อยละ 78.16 มีน้ำใช้ที่สะอาด ร้อยละ 93.5 และมีน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการ ร้อยละ 59.0 ส้วมมีจำนวนเพียงพอ ร้อยละ 96.93 อุปกรณ์ภายในส้วมสะอาด/ปลอดภัย การระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นเหม็น พื้นแห้ง ไม่อยู่ในที่ลับตาคน ร้อยละ 80.4 มีอ่างล้างมือไว้บริการ ร้อยละ 44.1 เครื่องใช้ประเภทผ้า มีฝ้ายางคลุมตัวที่สะอาดไว้บริการ ร้อยละ 94.9 ช่างมีการสวมเสื้อคลุมทุกครั้งที่ใช้บริการและเก็บเป็นระเบียบทุกครั้ง ร้อยละ 68.6 ช่างแต่ละคนใช้ผ้าปิดปาก-จมูกทุกครั้งและซักทำความสะอาดทุกครั้ง ร้อยละ 53.9 อุปกรณ์โลหะแช่ด้วยแอลกอฮอล์มากกว่า 30 นาทีหลังการใช้งานแต่ละคน ร้อยละ 10.6 ส่วนอุปกรณ์พลาสติกมีการทำความสะอาดและผึ่งแดดให้แห้งทุกวัน ร้อยละ 93.5 เครื่องสำอางมีการใช้และขาย ร้อยละ 28.4 และเครื่องสำอางที่ใช้มีเครื่องหมายรับรอง ร้อยละ 20.4 มีระบบ

ป้องกันไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต ร้อยละ 67.6 และมีเครื่องมือปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้บริการ ร้อยละ 65.1 มีการตรวจสุขภาพประจำปี เพียงร้อยละ 46.53 ส่วนการพัฒนาองค์ความรู้ ช่างต้องการการอบรมฯ ร้อยละ 86.3 ต้องการให้มีหน่วยงานประเมินรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 88.0 และต้องการรวมกลุ่มตั้งเป็นชมรมฯ ร้อยละ 74.3 จะเห็นได้ว่าการที่จะพัฒนาสถานบริการแต่งผมเสริมสวยให้ได้มาตรฐาน จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายส่วนเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกิจการที่จะต้องดูแลร้านให้ถูกสุขลักษณะและดูแลสุขภาพของตนเอง การรวมกลุ่มเป็นชมรม เทศบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งจะต้องสนับสนุนในด้านวิชาการต่างๆ การจัดอบรมให้ความรู้ การตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน

6. บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันบ้านเมืองมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์มีความสะดวกสบายกันมากขึ้น มีการแต่งกายที่ทันสมัยกันมากขึ้น ส่งผลให้งานบริการด้านความสวยความงามมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นสถานบริการแต่งผม-เสริมสวยทั้งสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี และมีการคาดการณ์ว่าจะมีสถานบริการแต่งผม-เสริมสวยประมาณ 200,000 แห่ง และอาจมีผู้รับบริการมากกว่า 12 ล้านคน ใน 1 ปี ซึ่งถือเป็นบริการพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตทั่วไปของประชาชน แต่ยังพบว่าผู้ประกอบการอาชีพแต่งผม-เสริมสวยยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคและก่อให้เกิดโรคได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การติดโรคจากอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ในการแต่งผมเสริมสวย โดยเฉพาะโรคทางผิวหนัง หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ประกาศให้สถานบริการแต่งผม-เสริมสวยเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 โดยจัดให้อยู่ในประเภทกิจการเกี่ยวกับการบริการประเภทที่ 9(9) ในประกาศกระทรวงเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้เป็นแนวทางในการยกร่างเทศบัญญัติและข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อควบคุมสถานบริการแต่งผม-เสริมสวยในท้องถิ่นที่รับผิดชอบได้

ศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานี เป็นหน่วยงานราชการที่จะต้องดูแลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมรวมถึงการให้ชุมชนมีศักยภาพในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมด้วย ในส่วนของงานอนามัยสิ่งแวดล้อมที่จะต้องดูแลในเรื่องของสถานประกอบการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประชาชน โดยเฉพาะสถานบริการแต่งผมเสริมสวยเป็นสถานที่ที่ให้บริการและอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพ หากสถานประกอบการเหล่านี้มิได้มีการป้องกันอันตรายจากโรคต่างๆ ก็อาจทำให้ผู้รับบริการและผู้ประกอบการเกิดโรคติดต่อได้ ดังนั้น ศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานี จึงจำเป็นต้องดำเนินการสำรวจสถานการณ์อนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ในจังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสถานบริการแต่งผม-เสริมสวยและยกระดับให้ได้มาตรฐานสถานบริการแต่งผมเสริมสวยให้มีความสะอาด ปลอดภัย นำให้บริการ เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนผู้ใช้บริการและผู้ประกอบการ

7. วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์อนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ในเขต 7

1.2.2 เพื่อศึกษาสถานการณ์การออกเทศบัญญัติเกี่ยวกับกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวยในเขต 7

8. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการสำรวจข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผมเสริมสวยในเขตเทศบาลจังหวัดอุบลราชธานี, จังหวัดอำนาจเจริญ, จังหวัดยโสธร, จังหวัดศรีสะเกษ, จังหวัดมุกดาหาร, จังหวัดสกลนคร, จังหวัดนครพนม จำนวน 490 แห่ง

9. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง สถานบริการแต่งผมเสริมสวยในเขตเทศบาลทุกแห่งในเขต 7 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี, จังหวัดอำนาจเจริญ, จังหวัดยโสธร, จังหวัดศรีสะเกษ, จังหวัดมุกดาหาร, จังหวัดสกลนคร, จังหวัดนครพนม จำนวน 111 เทศบาล และผู้ประกอบการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ในเขต 7 จำนวน 1,200 ร้าน

กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) จากเทศบาลนคร / เมือง/ ตำบล จำนวน 111 แห่ง ซึ่งได้เทศบาลตัวอย่างจำนวน 11 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครอุบล เทศบาลเมืองยโสธร เทศบาลเมืองนครพนม เทศบาลเมืองกันทรลักษณ์ เทศบาลเมืองเดช เทศบาลเมืองมุกดาหาร เทศบาลเมืองวารินชำราบ เทศบาลเมืองสกลนคร เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ เทศบาลตำบลสมเด็จ เทศบาลตำบลสว่างแดน

10. เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการศึกษาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ในเขต 7 ซึ่งพัฒนามาจากแบบประเมินมาตรฐานสถานบริการแต่งผมเสริมสวย สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ซึ่งแบบถามแบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

10.1 แบบสำรวจข้อมูลการดำเนินงานสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาล

10.2 แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

11. ผลการดำเนินงาน / ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ที่ศึกษาสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาลนคร/เมือง/ตำบล จำนวน 11 แห่ง จำนวน 490 ร้าน โดยขอเสนอผลการศึกษานำข้อมูล เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการดำเนินงานสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลการดำเนินงานสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาล

ข้อมูลการดำเนินงานสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ของเทศบาล	จำนวน (แห่ง) N=11	ร้อยละ
มีการประกาศใช้เทศบัญญัติเกี่ยวกับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	10	90.90
มีการจัดอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	5	45.45
มีการรับรองมาตรฐานอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	1	9.09

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าเทศบาลมีการประกาศใช้เทศบัญญัติ/ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 90.90 มีการจัดอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 45.45 มีการออกรับรองมาตรฐานให้กับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 9.09

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n=490)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	112	22.9
- หญิง	378	77.14
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	6	1.2
- อายุ 21 – 30 ปี	107	21.8
- อายุ 31 – 40 ปี	225	45.91
- อายุ 41 – 50 ปี	126	25.7
- อายุ 51 – 60 ปี	21	4.3
- อายุ 61 ปีขึ้นไป	5	1.0
3. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	171	34.9
- มัธยมศึกษา	233	47.55
- อนุปริญญา / ปวส	52	10.6
- สูงกว่าปริญญาตรี	34	6.9
4. ระยะเวลาเปิดดำเนินการจนถึงปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 1 ปี	56	11.4
- 1-2 ปี	67	13.7
- 3-4 ปี	115	23.46
- 5-6 ปี	85	17.3
- มากกว่า 6 ปี	167	34.1
5. เจ้าของสถานบริการแต่งผมเสริมสวยเคยผ่านการอบรมด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย		
- เคยอบรม	164	33.5
- ไม่เคยอบรม	326	66.53

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n=490)	ร้อยละ
6. แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสุขภาพสถานบริการแต่งผมเสริมสวยที่ได้รับ		
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	202	41.2
- ผู้ประกอบการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	204	41.6
- หนังสือพิมพ์	217	44.3
- หนังสือนิตยสารต่างๆ	310	63.3
- วิทยุ	204	41.6
- โทรทัศน์	268	54.7
7. จำนวนช่างที่ให้บริการในสถานบริการแต่งผมเสริมสวย		
- มีช่างให้บริการจำนวน 1 คน	338	68.97
- มีช่างให้บริการจำนวน 2 คน	110	22.4
- มีช่างให้บริการมากกว่า 3 คน	42	8.6
8. จำนวนผู้มารับบริการในสถานบริการแต่งผมเสริมสวย		
- ต่ำกว่า 5 คน / วัน	178	36.3
- 6-10 คน/วัน	214	43.67
- 11-20 คน/วัน	71	14.5
- มากกว่า 20 คน / วัน	27	5.5
9. สถานบริการแต่งผมเสริมสวยมีการสอนให้กับช่าง		
มี	42	8.6
ไม่มี	448	91.42
10. สถานบริการมีพื้นที่ให้บริการแต่งผมเสริมสวย		
- ขนาดเล็ก (มี 1 คูหา)	443	90.4
- ขนาดกลาง (ไม่น้อยกว่า 2 คูหา)	42	8.57
- ขนาดใหญ่ (ไม่น้อยกว่า 3 คูหา)	5	1.0
11. ประเภทการให้บริการแต่งผมเสริมสวย		
- สำหรับสุภาพสตรี	284	58.0
- สำหรับสภาพบุรุษ	84	17.14
- สำหรับสุภาพสตรี-สภาพบุรุษ	122	24.9

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n=490)	ร้อยละ
12. มีเตียงสระผมไว้บริการลูกค้าเพียงพอ	410	83.7
13. มีเก้าอี้ตัดผมไว้บริการ	455	92.9
14. มีการให้บริการในสถานบริการแต่งผมเสริมสวย		
- บริการตัดผม ซอยผม สระ ไคซ์	457	93.3
- บริการทำเล็บ	251	51.2
- บริการโกรกผม ซ้อมผม ทำสีผม	365	74.5
- บริการแกะหู	74	15.1
- บริการนวดหน้า	237	48.4
- บริการขจัดสีว อบไอน้ำ	150	30.6
- บริการลดความอ้วน	7	1.4
- บริการกันหน้า	45	9.2
- บริการต่อขนตา	29	5.9
- บริการมาร์คหน้า	112	22.9
- บริการเขียนคิ้วถาวร	26	5.3
- บริการอบสมุนไพร	27	5.5
- บริการกำจัดขน	13	2.7

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าเจ้าของสถานบริการแต่งผมเสริมสวยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.14 โดยมีอายุอยู่ระหว่างอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 45.91 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 47.55 เปิดดำเนินกิจการมากกว่า 6 ปี ร้อยละ 34.1 ในเรื่องการผ่านการอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเจ้าของร้านผ่านการอบรม เพียงร้อยละ 33.5 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพสถานบริการแต่งผมเสริมสวยส่วนใหญ่ได้รับจากหนังสือนิตยสารต่างๆ ร้อยละ 63.3 การให้บริการมีช่างให้บริการเพียง 1 คน ร้อยละ 68.97 มีผู้มารับบริการ 6-10 คน/วัน ร้อยละ 43.67 ในร้านไม่มีการสอน ร้อยละ 91.42 สำหรับพื้นที่ให้บริการส่วนใหญ่จะเป็นขนาดเล็ก (1 คูหา) ร้อยละ 90.1 และเป็นร้านที่ให้บริการสำหรับสุภาพสตรี ร้อยละ 58.0 โดยมีเตียงสระผมไว้บริการ ร้อยละ 83.7 เก้าอี้ตัดผมไว้บริการ ร้อยละ 92.9 ส่วนใหญ่ให้บริการตัด ซอยผม สระผม และ ไคซ์ผม ร้อยละ 93.3 รองลงมาคือให้บริการโกรกผม ซ้อมผม ทำสีผม ร้อยละ 74.5 และทำเล็บ ร้อยละ 51.2 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย

รายละเอียดกิจกรรมที่สำรวจ	จำนวนที่ถูกต้อง (n=490)	ร้อยละ
1. มีเครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย ติดไว้หน้าร้าน	249	50.81
2. พื้น ผนัง เพดาน ที่ทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ทำความสะอาดง่าย สภาพดี พื้นต่างระดับมีสัญลักษณ์บอกไว้ชัดเจน	456	93.06
3. หน้าต่าง ประตู ชั้นบันได ราวบันได อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้ไม่ชำรุด ไม่มีคราบสกปรก	424	86.53
4. การกำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน ได้แก่ ที่จัดแต่งทรงผม ที่สระผม ที่จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์/ผ้า/สารเคมี และพื้นที่อื่นๆที่เป็น	468	95.51
5. มีแสงสว่างภายในร้านเพียงพอ สามารถอ่านหนังสือได้อย่างชัดเจน ไม่มีแสงสว่างที่เป็นอันตรายต่อสายตา	483	98.57
6. ร้านของท่านมีเครื่องปรับอากาศไว้บริการลูกค้า	85	17.3
7. มีการล้างทำความสะอาดฟิลเตอร์ทุก 2 สัปดาห์	50	58.82
8. การคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะอันตราย	377	76.9
9. ที่รองรับขยะมีสภาพดี มีฝาปิด ไม่รั่วซึม ทำด้วยวัสดุคงทนแข็งแรง	389	79.4
10. มีเทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริการเก็บขยะไปกำจัดให้	470	95.9
11. มีการใช้ใบมีดโกนครั้งเดียวแล้วทิ้ง และมีการกำจัดที่ถูกต้องวิธี	383	78.16
12. มีน้ำใช้ที่สะอาด เพียงพอไว้บริการลูกค้า	458	93.5
13. มีน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการลูกค้า	289	59.0
14. มีแก้วน้ำดื่มเฉพาะแต่ละคนไว้บริการลูกค้า	173	35.3
15. มีส้วมจำนวนเพียงพอไว้บริการลูกค้า	475	96.93
16. ส้วมที่มีให้บริการเป็นแบบใช้ร่วมกัน	445	90.81
17. อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในห้องส้วมสะอาด ปลอดภัย มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นเหม็น พื้นแห้ง ไม่อยู่ในที่ลับตาคน	394	80.4
18. มีอ่างล้างมือสำหรับให้บริการลูกค้า	216	44.1
19. มีกระดาษชำระ / ผ้าเช็ดมือไว้บริการลูกค้า	308	62.9
20. มีเตียงสระผมที่สะอาด มีสภาพดี ไม่ชำรุด ไว้บริการลูกค้า	374	76.3

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผม-เสริมสวย (ต่อ)

รายละเอียดกิจกรรมที่สำรวจ	จำนวนที่ถูกต้อง (n=490)	ร้อยละ
21. มีฝ้ายขลุ่ยคลุมตัว/ผ้าคลุมตัวที่สะอาดไว้บริการลูกค้า	465	94.9
22. ช่วงที่ให้บริการลูกค้ามีการสวมเสื้อคลุมและจัดเก็บเป็นระเบียบทุกครั้ง	336	68.6
23. ช่วงที่ให้บริการลูกค้ามีการใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกสำหรับช่างแต่ละคน และซักทำความสะอาดทุกครั้ง	264	53.9
24. อุปกรณ์ประเภทโละมีการทำความสะอาดโดยวิธีแช่ด้วยแอลกอฮอล์มากกว่า 30 นาทีหลังการใช้งานแต่ละคน	52	10.6
25. อุปกรณ์ประเภทพลาสติกมีการทำความสะอาดและผึ่งแดดให้แห้งทุกวันหลังการใช้งาน	458	93.5
26. อุปกรณ์ประเภทพลาสติกสะอาด สภาพดี เก็บเป็นระเบียบ	362	73.9
27. มีการใช้หรือขายเครื่องสำอาง	139	28.4
28. เครื่องสำอางที่ใช้มีเครื่องหมายรับรองจากกระทรวงสาธารณสุข	100	20.4
29. มีการจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ในการให้บริการเป็นระเบียบเรียบร้อย	476	97.1
30. มีระบบป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต	331	67.6
31. มีเครื่องมือปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้บริการลูกค้า	319	65.1
32. ช่วงที่มีการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี และมีใบรับรองแพทย์	228	46.53
33. ช่วงที่มีการล้างมือก่อน-หลังให้บริการลูกค้า	442	90.2
34. ช่วงทุกคนผ่านการอบรมสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	152	31.02
35. ช่วงมีความต้องการอบรมสุขาภิบาลสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	423	86.3
36. ต้องการให้มีหน่วยงานประเมินรับรองมาตรฐานสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	431	88.0
37. ช่วงต้องการรวมกลุ่มตั้งเป็นชมรมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย	364	74.3

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ามีเครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ติดไว้หน้าร้าน ร้อยละ 50.81 พื้น/ผนัง/เพดาน ทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ทำความสะอาดง่าย สภาพดี พื้นต่างระดับมีสัญลักษณ์บอกไว้ชัดเจน ร้อยละ 93.06 หน้าต่าง/ประตู/ชั้นบันได/ราวบันได อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้ไม่ชำรุด ไม่มีคราบสกปรก ร้อยละ 86.53 มีการกำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน ร้อยละ 95.51 แสงสว่างเพียงพอ ร้อยละ 98.57 มีเครื่องปรับอากาศ ร้อยละ 17.3 ในร้านที่มีเครื่องปรับอากาศมีการล้างทำความสะอาดฟิลเตอร์ทุก 2 สัปดาห์ ร้อยละ 58.82 มีการคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะอันตราย ร้อยละ 76.9 ที่รองรับขยะมีสภาพ

ดี มีฝาปิด ไม่รั่วซึม ทำด้วยวัสดุคงทน แข็งแรง ร้อยละ 79.4 ในการกำจัดขยะมีเทศบาลบริการเก็บขยะไปกำจัด ร้อยละ 95.9 มีการใช้ใบมีดโกนครั้งเดียวแล้วทิ้งและกำจัดถูกวิธี ร้อยละ 78.16 มีน้ำใช้สะอาดไว้บริการลูกค้า ร้อยละ 93.5 และมีน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการ ร้อยละ 59.0 ส้วมสำหรับบริการลูกค้า มีส้วมจำนวนเพียงพอ ร้อยละ 96.93 โดยใช้ร่วมกันทั้งชายและหญิง ร้อยละ 90.81 อุปกรณ์ภายในส้วมสะอาด/ปลอดภัย การระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นเหม็น พื้นแห้ง ไม่อยู่ในที่ลับตาคน ร้อยละ 80.4 มีอ่างล้างมือสำหรับบริการลูกค้า เพียงร้อยละ 44.1 มีกระดาษชำระ/ผ้าเช็ดมือไว้บริการลูกค้า ร้อยละ 62.9 เตียงสระผมมีสภาพดี ไม่ชำรุด สะอาด ร้อยละ 76.3 มีฝ้ายางคลุมตัวที่สะอาดไว้บริการ ร้อยละ 94.9 ช่างที่ให้บริการลูกค้ามีการสวมเสื้อคลุมทุกครั้งและเก็บเป็นระเบียบทุกครั้ง ร้อยละ 68.6 ช่างใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกสำหรับช่างแต่ละคน และซักทำความสะอาดทุกครั้ง ร้อยละ 53.9 อุปกรณ์ประเภทโลหะมีการทำความสะอาดโดยวิธีแช่ด้วยแอลกอฮอล์มากกว่า 30 นาทีหลังการใช้งานแต่ละคน ร้อยละ 10.6 อุปกรณ์ประเภทพลาสติกมีการทำความสะอาดและฟึ่งแดดให้แห้งทุกวันหลังการใช้งาน ร้อยละ 93.5 อุปกรณ์ประเภทพลาสติกสะอาด มีสภาพดี เก็บเป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 73.9 การใช้หรือขายเครื่องสำอางมีการใช้ ร้อยละ 28.4 เครื่องสำอางค์ที่ใช้มีเครื่องหมายรับรองจากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 20.4 มีการจัดวางโต๊ะ เก้าอี้เป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 97.1 มีระบบป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต ร้อยละ 67.6 และมีเครื่องมือปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้บริการลูกค้า ร้อยละ 65.1 การตรวจสุขภาพประจำปีมีการตรวจสุขภาพประจำปี ร้อยละ 46.53 การปฏิบัติตัวของช่างมีการล้างมือก่อน-หลังให้บริการลูกค้า ร้อยละ 90.2 ช่างทุกคนผ่านการอบรมสาขาภิบาลสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 58.8 ช่างต้องการการอบรมสาขาภิบาลสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 86.3 การรับรองมาตรฐาน เจ้าของต้องการให้มีหน่วยงานออกประเมินรับรองมาตรฐานสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 88.0 ช่างต้องการรวมกลุ่มตั้งเป็นชมรมฯ ร้อยละ 74.3

12. สรุปผลการศึกษา

12.1 ข้อมูลการดำเนินงานสถานบริการแต่งผมเสริมสวยของเทศบาล

ผลการศึกษาพบว่าเทศบาลมีการประกาศใช้เทศบัญญัติ/ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 90.90 มีการจัดอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 45.45 มีการออกรับรองมาตรฐานให้กับสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 9.09

12.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย

ผลการศึกษาพบว่าเจ้าของสถานบริการแต่งผมเสริมสวยส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.14 เป็นเพศหญิง และมีอายุอยู่ระหว่างอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 45.91 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 47.55 เปิดดำเนินกิจการมากกว่า 6 ปี ร้อยละ 34.1 ในเรื่องการผ่านการอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเจ้าของร้านผ่านการอบรม เพียงร้อยละ 33.5 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสาขาภิบาลสถานบริการแต่งผมเสริมสวยส่วนใหญ่ได้รับจากหนังสือ นิตยสารต่างๆ ร้อยละ 63.3 การให้บริการมีช่างให้บริการเพียง 1 คน ร้อยละ 68.97 มีผู้มารับ

บริการ 6-10 คน/วัน ร้อยละ 43.67 ในร้านไม่มีการสอนให้กับช่าง ร้อยละ 91.42 สำหรับพื้นที่ให้บริการส่วนใหญ่จะเป็นขนาดเล็ก (1 คูหา) ร้อยละ 90.1 และเป็นร้านที่ให้บริการสำหรับสุภาพสตรี ร้อยละ 58.0 โดยมีเตียงสระผมไว้บริการ ร้อยละ 83.7 เก้าอี้ตัดผมไว้บริการ ร้อยละ 92.9 ส่วนใหญ่ให้บริการตัด ซอยผม สระผม และ ไคซ์ผม ร้อยละ 93.3 รองลงมาคือให้บริการโกนคิ้ว ย้อมผม ทำสีผม ร้อยละ 74.5 และทำเล็บ ร้อยละ 51.2 ตามลำดับ

12.3 การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ผลจากการศึกษาพบว่า

มีเครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นสถานบริการแต่งผมเสริมสวย คิดไว้หน้าร้าน ร้อยละ 50.81 พื้น/ผนัง/เพดาน ทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ทำความสะอาดง่าย สภาพดี พื้นต่างระดับมีสัญลักษณ์บอกไว้ชัดเจน ร้อยละ 93.06 หน้าต่าง/ประตู/ชั้นบันได/ราวบันได อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้ไม่ชำรุด ไม่มีคราบสกปรก ร้อยละ 86.53 มีการกำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน ร้อยละ 95.51

แสงสว่างเพียงพอ ร้อยละ 98.57 มีเครื่องปรับอากาศ ร้อยละ 17.3 และมีการล้างทำความสะอาดฟิลเตอร์ทุก 2 สัปดาห์ ร้อยละ 58.82 มีการคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะอันตราย ร้อยละ 76.9 ที่รองรับขยะมีสภาพดี มีฝาปิด ไม่รั่วซึม ทำด้วยวัสดุทน แข็งแรง ร้อยละ 79.4 และมีเทศบาลเก็บขยะไปกำจัด ร้อยละ 95.9 มีการใช้ใบมีดโกนครั้งเดียวแล้วทิ้งและกำจัดถูกวิธี ร้อยละ 78.16 มีน้ำใช้สะอาดไว้บริการลูกค้า ร้อยละ 93.5 และมีน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการ ร้อยละ 59.0

สวมสำหรับบริการลูกค้า มีสวมจำนวนเพียงพอ ร้อยละ 96.93 โดยใช้ร่วมกันทั้งชายและหญิง ร้อยละ 90.81 อุปกรณ์ภายในสวมสะอาด/ปลอดภัย การระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นเหม็น พื้นแห้ง ไม่อยู่ในที่ลับตาคน ร้อยละ 80.4 มีอ่างล้างมือสำหรับบริการลูกค้า เพียงร้อยละ 44.1 มีกระดาษชำระ/ผ้าเช็ดมือไว้บริการลูกค้า ร้อยละ 62.9

เตียงสระผมมีสภาพดี ไม่ชำรุด สะอาด ร้อยละ 76.3 มีฝ้ายางคลุมตัวที่สะอาดไว้บริการ ร้อยละ 94.9 ช่างที่ให้บริการลูกค้ามีการสวมเสื้อคลุมทุกครั้งและเก็บเป็นระเบียบทุกครั้ง ร้อยละ 68.6 ช่างใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกสำหรับช่างแต่ละคน และซักทำความสะอาดทุกครั้ง ร้อยละ 53.9 อุปกรณ์ประเภทโลหะมีการทำความสะอาดโดยวิธีแช่ด้วยแอลกอฮอล์มากกว่า 30 นาทีหลังการใช้งานแต่ละคน ร้อยละ 10.6

อุปกรณ์ประเภทพลาสติกมีการทำความสะอาดและผึ่งแดดให้แห้งทุกวันหลังการใช้งาน ร้อยละ 93.5 อุปกรณ์ประเภทพลาสติกสะอาด มีสภาพดี เก็บเป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 73.9

การใช้หรือขายเครื่องสำอาง มีการใช้ ร้อยละ 28.4 เครื่องสำอางค์ที่ใช้มีเครื่องหมายรับรองจากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 20.4 มีการจัดวางโต๊ะ เก้าอี้เป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 97.1 มีระบบป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต ร้อยละ 67.6 และมีเครื่องมือปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้บริการลูกค้า ร้อยละ 65.1

การตรวจสุขภาพประจำปี มีการตรวจสุขภาพ ร้อยละ 46.53 การปฏิบัติตัวของช่างมีการล้างมือ ก่อน-หลังให้บริการลูกค้า ร้อยละ 90.2 ช่างทุกคนผ่านการอบรมสุขภาพสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อย ละ 58.8 การอบรมฯ ช่างต้องการการอบรมสุขภาพสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ร้อยละ 86.3 การรับรอง มาตรฐาน ต้องการให้มีหน่วยงานออกประเมินรับรองฯ ร้อยละ 88.0 ช่างต้องการรวมกลุ่มตั้งเป็นชมรมฯ ร้อยละ 74.3

14. ข้อเสนอแนะ

14.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่าเทศบาลมีการออกเทศบัญญัติสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ดังนั้นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรร่วมมาตรการทางด้านกฎหมาย และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ตลอดจนกำหนดมาตรฐาน และข้อปฏิบัติของช่างผู้ประกอบการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย เพื่อสะดวกต่อการพัฒนาสถานบริการแต่งผมเสริมสวยให้ได้มาตรฐานและง่ายต่อการควบคุม
2. จากผลการศึกษาพบว่าเทศบาลมีการจัดอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานบริการแต่งผมเสริมสวยและ มีการประเมินรับรองมาตรฐานน้อยมาก ช่างยังไม่ให้ความสนใจในการตรวจสุขภาพประจำปี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้กับช่างแต่งผมเสริมสวย เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านแต่งผม เสริมสวย ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง การปฏิบัติตามสุขวิทยาส่วนบุคคลที่ดี ซึ่งจะ ส่งผลให้การติดต่อของเชื้อโรคลดลง ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือชมรมขึ้นใน ท้องถิ่น เพื่อให้มีการควบคุมกันเอง

14.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรดำเนินการศึกษาสถานการณ์สุขภาพสถานบริการแต่งผมเสริมสวย เพื่อประเมินผลการ ดำเนินการของสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ทุกๆ ปี เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น
2. ควรมีการดำเนินการศึกษาวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับกิจการสถานบริการแต่งผมเสริมสวย เพิ่มมากขึ้น เช่น การคงทนของเชื้อ โรคประเภทต่างๆ บนอุปกรณ์ในสถานบริการแต่งผมเสริมสวย ระยะเวลาของ การทำลายเชื้อโรคบนอุปกรณ์สถานบริการแต่งผมเสริมสวย ที่ถูกต้อง ประหยัด และมีประสิทธิภาพ ต่อไป
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถาน บริการแต่งผมเสริมสวย